

Eğitim Paradigmasında Radyoaktif Bozunma: “Covid19” Öncesi ve Sonrası

Mehmet Şerif Akaydın¹

Eğitim de fırsat eşitsizliğinin, kitleleri olumsuz ölçüde etkilediği günümüz dünyasında, yeni bir paradigma arayışı içerisinde olan dünya kamuoyu “Covid19” adlı bir milat kazandı. Fırsat eşitliği tartışmalarını mumla aratan bu değişim süreci konusunda kitleler nazarında büyük bilinmezlikler var olmakla beraber, iktidar erkinin paydaşları (üretim araçları sahipleri ve enstrümanları) nazarında bir kafa karışıklığı gözlemlenmemektedir. Süreci, algı yönetimi ile ilerleten iktidar erki bu değişime çoktan beri hazırlıklı olduğu, karantina günlerinde uzaktan eğitim enstrümanlarını sisteme katarak yeni bir süreci başlattıklarını ilan ettiler. Siyaset, ekonomi ve sosyal yaşamı derinden etkileyecek olan bu dönüşüm, Covid19’u fırsata çeviren bir kapitalist kurnazlıkla işlemektedir.

Eğitimin toplumsal hayattaki önemi üzerine ve eğitimin geçmişten günümüze seyri adına geniş açılımlar yapmadan eğitimin, Covid19 pandemisi önce ve sonrası iki başlık altında (Pandemi Öncesi-Pandemi Sonrası) bir değerlendirmeye geçmek istiyorum. Covid19 pandemisinin, eğitim paradigmasında ne türlü bir değişime yol açtığını ve bunun sonuçlarına dair öngörülerini bu başlıklarda değerlendireceğim.

Pandemi Öncesi Okul ve Bileşenleri: Resmi Okulların Başarısız Rutinleri Kabullenilmiş, Sınav Başarısı Yükü Özel Okullara Atılmıştı

Yarattığı bir sistemin ürünü olarak insan, bu sistemi ve sistemin ürünü kendisini çağlar boyunca revize etmiştir. 19. yüzyılda ulus devletlerin, ihtiyaç ve beklentilerinin yarattığı köklü dön-

şüm, 20.yüzyılda teknolojik kazanımları ile beraber farklı bir mahiyete dönüştü. Ortakçılığı bir kültür olarak dayatan istendik davranış eğilimi olarak eğitim, teknolojik ve bilimsel ilerlemelerle beraber, farklı varoluşlara sahip olmayı ve bireysel farklılıkları kültür olarak dayatan bir içeriğe sahip oldu. Toplumsal hayatta farklılaşan bu ihtiyacı karşılayacak bir eğitim misyonundan yoksun bir paradigma içindeyiz.

Covid19 pandemisinden önce, okullaşma oranlarının artışıyla beraber, okullu olmanın niteliği konusunda gerek özel sektörde, gerekse de devlet kontrolündeki eğitim kurumlarında sıkıntılı bir döneme işaret eden ve “neden okul var” ve “ne işe yararım” sorunları ile boğuşuyorduk. Okulsuz bir toplum inşasına yavaş yavaş gidildiğine dair türlü emareler ve okulu, bireyin ufkunu kapatan bir misyon ve öğretmeni bir bilgi taşıyıcısı formuna çeviren bir nitelikle karşı karşıyaydık. Okul bileşenlerinden biri olan aile içinse, okul sorumluluğu olan çocuklarının, sorumluluğundan kurtulduğu bir mekan olarak tasarlanıyorlardı. Okul mevcut bilimsel ve teknolojik ilerlemelerle aynı çağdaşlıkta görünmeyen ve gerek eğitimci, gerekse de eğitimin diğer bileşenleri için bireysel farklılıkları ortaya çıkaran bir misyonla değil çağdışı bir vizyonla hareket ediyor algısı hüküm sürüyordu.

Özel öğretimde çalışan bir eğitimci olarak bu karşılığı bütün olumsuzluklarıyla muhattap olmak zorunda kalıyorduk. Nispeten bir devlet okuluna oranla özgürce bireyi yetiştirme gaye ve şartlarına sahip olsak da ulusal ölçekte yerleştirme ve giriş sınavları bizleri sınırlayabiliyordu. Bu sınırlama bireyin ihtiyacı olan sosyalleşme, kendini ifade etme ve düşüncelerini özgürce yayma ve en

¹ Özel Eğitim Kurumunda Öğretmen ve Yönetici

çocuklarda psikolojik travmalara sebep olmaktadır.

Covid19 sürecini bir fırsata çeviren özel okul, kurs vb. için işler yolunda ilerlerken, öğrenciler ve özel sektör emekçisi öğretmenler için süreç tam bir kabus. Devlet kendi bünyesinde çalışan öğretmenlerinin muhafaza ederken özel sektörde çalışan emekçileri, patronlarının insafına bıraktı. Öte yandan, devlet kendi bünyesindeki öğrencileri velilerin insafına bırakırken, özel okul-dershane öğrencilerini de piyasa insafına mahkum etti. Şöyle ki, normal düzlemde sosyal etkileşimi minimize edilen özel okul-dershane sürecinde yaşam mücadelesi veren çocuklar, uzaktan eğitim ile veli ve piyasa şartlarına kurban edildi. Öğrenciyle evde zaman geçirmeye alışık olmayan veli açısından süreç, yine eğitimcilerde olduğu gibi “tam bir kabus” olarak nitelendirilebilir. Teknolojinin aile yaşamında yarattığı etkileşimsizlik, pandemi ile beraber aile içi çatışma ve gerçekliği reddetmeye doğru evrildi. Öğrencinin yaşantısından habersiz, anne-babalar bu gerçeklikle yüzleşmek zorunda kaldılar. Bu sorumluluktan kaçanlar ve kaçmak isteyen ile özel eğitim kurumlarına başvurdu. Bu kurumların birçoğu merdiven altı diye tabir edilen ve denetimden yoksun kurumlardır. Denetim eksikliği öğrencileri istismara açık bırakmaktadır. Bu vb. durumların çoğaldığı bir dönem oldu.

Sonuç: Tütün ve Tekel İşçilerinin Sonuna Benziyor

İnsanın ne olacağı sorusu felsefi bir sorun olarak, gerçekliği devam etmektedir. Bu soruna verilen farklı yaklaşımları göz ardı edecek olursak, eğitimin yaratmak istediği insan tam da nasıl bir insan istiyoruz sorunsalını bir sorun olarak gören bireyler yetiştirmek olduğu düsturu ile bugün istedik yönde olamayan davranışları da kapsayan bireyleri yetiştirme olanağına sahibiz. Bu bağlamda, mevcut teknolojik ve bilimsel ilerlemeleri de gözeterik, gelecek kuşaklara aydınlanmış bireyler yetiştirmek gerekiyor.

Ülkenin genel gidişatındaki umutsuzluk, eğitimde aynı ölçüde umutsuz bir duruma sokmuştur. İnsanların sorumsuzca, alınan kararlara karşı

geliştirdikleri tepkisizlik daha çok mevzini kaybedilmesine sebep olmaktadır. Eğitimcilerin ve eğitim örgütlerinin pandemi süresince gösterdikleri tepkisizlik bana öğrenci olduğum süreçte “Tekel” emekçilerinin tepki göstermelerine rağmen yaşanan sonucu hatırlatıyor. 2005 yılında, Tekel işçileri fabrikalarının kapatılmasına ve çocuklarının geleceksizleştirilmesine tüm Türkiye’de büyük bir tepki gösteriyorlardı. Adana Tekel işçileri fabrikalarının kapatılma kararını protesto ediyorlar ve işçiler, "Ya bu karar geri alınır ya da buradan ölümüzü çıkarırlar"² diyorlardı. Üniversite 3. sınıf öğrencisi olarak bu eyleme destek mahiyetinde, gece saat 03.00’te fabrikadayım ve ilk defa bir fabrikaya girmiştım. Fabrika yemekhanesinde işçiler bütün Türkiye’de eylemleri haberleştiren, o dönem hükümete muhalif bir kanalı seyrediyor ve sohbet ediyorlardı. Ertesi gün işçiler, şenliklerde üniversitede ağırlamıştık ve haklı mücadelelerinden kesin bir sonuç alacakları umudunu yitirmemelerini konuşuyorduk. Sonra gel zaman, git zaman geçti ve Tekel fabrikasında çalışan işçilerin sesi soluğu kesildi. Mevcut işçilere tazminatlar yatırıldı ve aynı zamanda diğer kamu iktisadı teşebbüslerine kadroları verildi ve olay unutuldu. Tekel kapatıldı.

Bugün kapatılacak olan “Kamusal Eğitim” olup aynı oranda bir tepki bile gelişmemektedir. Eğitim emekçileri ve kitle örgütleri krizden fırsat üretmek peşinde, yani uzaktan eğitim araçlarıyla da özel ders verilebiliyor yaklaşımıyla, bu değirmene su taşıyorlar. Ailenin ideolojik hegemonyasından, bir nebze de olsa, okulda nefes alan çocuğu, ailelerine mahkum etmekte payları olan bütün eğitim emekçilerine ve toplumsal kesimlere ağır bir vebal düşüyor. Acaba neye aracılık ettiklerinin, hangi değirmene su taşıdıklarının farkındalar mı?

² <https://www.evrensel.net/haber/167995/kapatma-kararina-tepki>